

کاربرد اصطلاحنامه های تخصصی

در جستجوی اطلاعات پزشکی

1

۱۴۰۳/۵/۱۰

محمد علی برومند

boroumand@lib.mui.ac.ir

انواع زبان های انتقال دانش چیست؟

■ زبان های انتقال دانش به روش ها و ابزارهای مختلفی اشاره دارند که برای انتقال، اشتراک گذاری و مستندسازی دانش مورد استفاده قرار می گیرند.

زبان های انتقال دانش:

۱. زبان های طبیعی (Natural Languages)

۱. گفتاری و نوشتاری: این زبان ها شامل زبان های انسانی مانند انگلیسی، فارسی، عربی، و غیره می شوند. این زبان ها به طور گسترده برای انتقال دانش در مقالات علمی، کتاب ها، گفتگوها و ارائه ها استفاده می شوند.
۲. زبانی ساده شده: برای افزایش فهم و دسترسی به دانش، برخی اوقات از زبان های ساده شده یا زبان های واسط مانند زبان ساده علمی (Plain English) استفاده می شود.

۲. زبان های رسمی (Formal Languages):

۱. زبان های برنامه نویسی: مانند **Java**، **Python**، **C++** و غیره که برای کدنویسی و توسعه نرم افزارها و سیستم های کامپیوتری استفاده می شوند.
۲. زبان های مدل سازی: مانند **UML (Unified Modeling Language)** که برای مدل سازی سیستم ها و فرایندها به کار می روند.
۳. زبان های منطقی: مانند زبان های منطقی توصیفی (**Description Logics**) که در هوش مصنوعی و پایگاه های دانش استفاده می شوند.
۴. واژگان کنترل شده: شامل فهرستی از واژه هایی که با هدف ایجاد یکدستی، مورد توافق متخصصان قرار گرفته اند

معایب استفاده از زبان طبیعی در انتقال دانش:

• ابهام و چند معنایی:

• واژه‌ها در زبان‌های طبیعی ممکن است دارای معانی متعددی باشند که می‌تواند باعث سردرگمی و سوءتفاهم شود. این ابهام به خصوص در متون تخصصی و فنی می‌تواند مشکلاتی ایجاد کند.

• دشواری در استانداردسازی:

• استانداردسازی زبان‌های طبیعی به دلیل تنوع واژگان و عبارات بسیار دشوار است. این موضوع می‌تواند مانع از ایجاد یک چارچوب یکسان برای انتقال دانش شود.

• پیچیدگی در پردازش و تحلیل:

• پردازش و تحلیل متون زبان طبیعی توسط کامپیوترها پیچیده و پرهزینه است. پردازش زبان طبیعی (NLP) نیازمند الگوریتم‌های پیچیده و منابع محاسباتی قابل توجه است.

• اختلافات زبانی و فرهنگی:

• تفاوت‌های زبانی و فرهنگی می‌تواند باعث سوءتفاهم و عدم انتقال صحیح دانش شود. این مسئله به خصوص در انتقال دانش میان جوامع بین‌المللی بیشتر به چشم می‌آید.

معایب استفاده از زبان طبیعی در انتقال دانش:

• سختی در ترجمه دقیق:

• ترجمه دقیق متون تخصصی و علمی از یک زبان به زبان دیگر به دلیل تفاوت‌های زبانی و معنایی بسیار دشوار است. این مشکل می‌تواند باعث انتقال نادرست و ناقص دانش شود.

• وابستگی به زمینه:

• زبان‌های طبیعی به شدت به زمینه وابسته هستند و معانی واژه‌ها و عبارات می‌توانند بسته به زمینه استفاده متفاوت باشند. این وابستگی می‌تواند باعث بروز ابهام و سوءتفاهم شود.

• حجم زیاد اطلاعات غیر ضروری:

• متون زبان طبیعی معمولاً حاوی اطلاعات غیر ضروری و زائد هستند که می‌تواند باعث افزایش حجم اطلاعات و کاهش کارایی در جستجو و بازیابی اطلاعات شود.

• نقص در دقت و جزئیات:

• انتقال دانش از طریق زبان‌های طبیعی ممکن است نتواند دقت و جزئیات مورد نیاز در برخی از حوزه‌های تخصصی را به خوبی بیان کند. این موضوع به خصوص در رشته‌های فنی و علمی که نیازمند دقت بالا هستند مشکل‌ساز است.

مزیت استفاده از زبان های رسمی در انتقال دانش

- دقت و وضوح
- کاهش ابهام
- استانداردسازی و یکپارچگی
- قابلیت پردازش توسط کامپیوتر
- سهولت در ترجمه و انتقال بین‌المللی
- ایجاد چارچوب‌های دقیق برای مستندسازی
- تقویت همکاری و هماهنگی تیمی

اصطلاحنامه

- اصطلاحنامه یا تزاروس **Thesaurus** مجموعه‌ای از واژگان تخصصی است که به صورت ساختاریافته و سازماندهی شده در یک زمینه‌ی خاص علمی یا فنی تهیه می‌شود.
- اصطلاحنامه‌ها به طور معمول شامل تعاریف، مترادف‌ها، متضادها، و روابط مفهومی میان واژگان مختلف هستند.
- این ابزار به پژوهشگران، متخصصان و کاربران کمک می‌کند تا به درک بهتری از مفاهیم و واژگان مرتبط در یک حوزه‌ی خاص برسند و اطلاعات را به صورت دقیق‌تری جستجو و استفاده کنند.

ویژگی‌ها و کاربردهای اصلی تزاروس‌ها

• ساختار سلسله‌مراتبی:

• تزاروس‌ها معمولاً واژگان را به صورت سلسله‌مراتبی سازمان‌دهی می‌کنند، به طوری که روابط مفهومی مانند «جزء از کل»، «مترادف» و «مرتبط» را نمایش می‌دهند.

• بهبود جستجو و بازیابی اطلاعات:

• با استفاده از تزاروس‌ها، می‌توان جستجوهای دقیق‌تری انجام داد و به اطلاعات مرتبط‌تری دست یافت. این امر به ویژه در پایگاه‌های داده و موتورهای جستجو اهمیت دارد.

• یکپارچه‌سازی واژگان:

• تزاروس‌ها به یکپارچه‌سازی و استانداردسازی واژگان در یک حوزه کمک می‌کنند، که این امر مانع از ایجاد ابهام و سردرگمی در استفاده از اصطلاحات می‌شود.

• کمک به درک مفاهیم:

• تزاروس‌ها با ارائه تعاریف و روابط میان واژگان، به کاربران کمک می‌کنند تا مفاهیم را بهتر درک کنند و از اطلاعات به صورت صحیح‌تری استفاده کنند.

کاربرد اصطلاحنامه ها در ذخیره، انتقال و بازیابی دانش

■ در مرحله ذخیره دانش:

■ استانداردسازی واژگان

■ کاهش ابهام

■ ساختاردهی دانش

کاربرد اصطلاحنامه ها در ذخیره، انتقال و بازیابی دانش

■ در مرحله انتقال دانش:

■ ایجاد زبان مشترک

■ کمک به درک بهتر:

- با توضیح و تعریف دقیق واژگان و مفاهیم، اصطلاحنامه‌ها به درک بهتر دانش انتقالی کمک می‌کنند و از ایجاد سوءتفاهم جلوگیری می‌کنند.

■ پشتیبانی از آموزش و یادگیری:

- اصطلاحنامه‌ها می‌توانند به عنوان ابزارهای آموزشی به کار روند، به طوری که افراد جدید یا کسانی که در حال یادگیری یک حوزه جدید هستند، بتوانند به سرعت با واژگان و مفاهیم مرتبط آشنا شوند.

کاربرد اصطلاحنامه ها در ذخیره، انتقال و بازیابی دانش

■ در مرحله بازیابی دانش:

■ بهبود جستجو

■ افزایش دقت

■ کاهش زمان جستجو

مهمترین اصطلاحنامه های علمی :

MeSH (Medical Subject Headings): ■

LCSH (Library of Congress Subject Headings): ■

AGROVOC: ■

IEEE Thesaurus: ■

CABI Thesaurus: ■

ERIC Thesaurus: ■

Emtree ■

اصطلاحنامه های فارسی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک)

اصطلاحنامه های علمی و فنی

فارسی

English

آمار

راهنما

درباره

پشتیبانی: CRM@email.irandoc.ac.ir

در همه

جستجو

Persian

ارتقای بهداشت | جامعه شناسی | ریاضیات | شیمی | شیمی اول دبیرستان (آموزشی)

شیمی (هزارواژه شیمی فرهنگستان زبان و ادب فارسی) | علوم زمین | علوم زیستی | علوم کشاورزی (اگرووک)

علوم کشاورزی (کب) | فنی مهندسی | فیزیک | قانون آیین دادرسی مدنی | قانون مدنی ایران | مدیریت بحران

نما (نظام مبادله اطلاعات علمی فنی)

Medical Subject Headings

معرفی:

اصطلاحنامه **MeSH (Medical Subject Headings)** یک سیستم طبقه‌بندی و اصطلاحنامه استاندارد است که توسط کتابخانه ملی پزشکی ایالات متحده (**NLM**) برای سازماندهی و جستجوی اطلاعات پزشکی و بهداشتی طراحی شده است.

این اصطلاحنامه شامل واژه‌های کلیدی و مفاهیم مرتبط با پزشکی، علوم زیستی و سلامت است و به کاربران امکان می‌دهد تا جستجوی مؤثری در پایگاه‌های داده پزشکی مانند **PubMed** و **MEDLINE** انجام دهند.

MeSH

MeSH (Medical Subject Headings) is the NLM controlled vocabulary thesaurus

NCBI Resources How To boroumand My NCBI

MeSH MeSH headache

Using MeSH

[Help](#)

[Tutorials](#)

You are here: NCBI > Literature > MeSH Database

- alarm clock headache
- alarm clock headaches
- analgesic overuse headache
- analgesic overuse headaches
- analgesic rebound headache
- analgesic rebound headaches
- atypical cluster headache
- atypical cluster headaches
- benign cough headache
- benign cough headaches
- benign exertional headache
- benign exertional headaches
- bilateral headache
- bilateral headaches
- cervicogenic headache
- cervicogenic headaches
- chronic cluster headache
- chronic cluster headaches
- chronic daily headache

Search

Indexing articles for Pu

Write to t

INFORMATION

[Save search](#) [Limits](#) [Advanced](#)

Display Settings: Summary, 20 per page **Send to:**

Results: 12

- [Headache](#)
 1. The symptom of PAIN in the cranial region. It may be an isolated benign occurrence or manifestation of a wide variety of **HEADACHE DISORDERS**.
Year introduced: 2006 (1963)

- [Post-Dural Puncture Headache](#)
 2. A secondary **headache** disorder attributed to low CEREBROSPINAL FLUID pressure caused by SPINAL PUNCTURE, usually after dural or lumbar puncture.
Year introduced: 2006

- [Post-Traumatic Headache](#)
 3. Secondary **headache** attributed to TRAUMA of the HEAD and/or the NECK.
Year introduced: 2006

- [Headache Disorders, Secondary](#)
 4. Conditions with **HEADACHE** symptom that can be attributed to a variety of causes including BRAIN VASCULAR DISORDERS; WOUNDS AND INJURIES; INFECTION; drug use or its withdrawal.
Year introduced: 2006

MESH:

[Display Settings:](#) Full

Headache

The symptom of PAIN in the cranial region. It may be an isolated benign occurrence or manifestation of a wide variety of HEADACHE DISORDERS.

Year introduced: 2006 (1963)

PubMed search builder options

[Subheadings:](#)

☐ analysis	☐ enzymology	☐ physiology
☐ anatomy and histology	☐ epidemiology	☐ physiopathology
☐ blood	☐ ethnology	☐ prevention and control
☐ cerebrospinal fluid	☐ etiology	☐ psychology
☐ chemically induced	☐ genetics	☐ radiography
☐ classification	☐ history	☐ radionuclide imaging
☐ complications	☐ immunology	☐ radiotherapy
☐ congenital	☐ metabolism	☐ rehabilitation
☐ cytology	☐ microbiology	☐ statistics and numerical data
☐ diagnosis	☐ mortality	☐ surgery
☐ diet therapy	☐ nursing	☐ therapy
☐ drug therapy	☐ organization and administration	☐ ultrasonography
☐ economics	☐ parasitology	☐ urine
☐ embryology	☐ pathology	☐ virology

Restrict to MeSH Major Topic.

Do not include MeSH terms found below this term in the MeSH hierarchy.

کاربرد اصطلاحنامه های تخصصی در جستجوی اطلاعات پزشکی - محمد علی برومند - تابستان ۱۴۰۳

[Send to:](#)

PubMed search builder

Add to search builder

AND

Search PubMed

[YouTube Tutorial](#)

Related information

[PubMed](#)

[PubMed - Major Topic](#)

[Clinical Queries](#)

[NLM MeSH Browser](#)

[MedGen](#)

Recent activity

[Turn Off](#) [Clear](#)

MeSH

[Save search](#) [Limits](#) [Advanced](#)

Display Settings: Summary, 20 per page **Send to:**

Results: 12

- [Headache](#)
 1. The symptom of PAIN in the cranial region. It may be an isolated benign occurrence or manifestation of a wide variety of **HEADACHE DISORDERS**.
Year introduced: 2006 (1963)

- [Post-Dural Puncture Headache](#)
 2. A secondary **headache** disorder attributed to low CEREBROSPINAL FLUID pressure caused by SPINAL PUNCTURE, usually after dural or lumbar puncture.
Year introduced: 2006

- [Post-Traumatic Headache](#)
 3. Secondary **headache** attributed to TRAUMA of the HEAD and/or the NECK.
Year introduced: 2006

- [Headache Disorders, Secondary](#)
 4. Conditions with **HEADACHE** symptom that can be attributed to a variety of causes including BRAIN VASCULAR DISORDERS; WOUNDS AND INJURIES; INFECTION; drug use or its withdrawal.
Year introduced: 2006

MESH:

☐ Do not include MeSH terms found below this term in the MeSH hierarchy.

Tree Number(s): C10.597.617.470, C23.888.592.612.441, C23.888.646.487

Entry Terms:

- Headaches
- Head Pain
- Head Pains
- Pain, Head
- Pains, Head
- Cephalodynia
- Cephalodynias
- Cranial Pain
- Cranial Pains
- Pain, Cranial
- Pains, Cranial
- Cephalalgia
- Cephalalgias
- Cephalgia
- Cephalgias
- Generalized Headache
- Generalized Headaches
- Headache, Generalized
- Headaches, Generalized
- Ocular Headache
- Headache, Ocular
- Headaches, Ocular
- Ocular Headaches

Amelioration of diabetes- an

((diabetes[
AND ("2012'

Non-typhoid
microbiology

Microbiology
capitalist ec

MESH:

See Also:

- [Headache Disorders](#)

[All MeSH Categories](#)

[Diseases Category](#)

[Nervous System Diseases](#)

[Neurologic Manifestations](#)

[Pain](#)

Headache

[All MeSH Categories](#)

[Diseases Category](#)

[Pathological Conditions, Signs and Symptoms](#)

[Signs and Symptoms](#)

[Neurologic Manifestations](#)

[Pain](#)

Headache

[Slit Ventricle Syndrome](#)

[All MeSH Categories](#)

[Diseases Category](#)

[Pathological Conditions, Signs and Symptoms](#)

[Signs and Symptoms](#)

[Pain](#)

Headache

[Slit Ventricle Syndrome](#)

[Display Settings:](#) Full

[Send to:](#)

Fatty Liver

Lipid infiltration of the hepatic parenchymal cells resulting in a yellow-colored liver. The abnormal lipid accumulation is usually in the form of TRIGLYCERIDES, either as a single large droplet or multiple small droplets. Fatty liver is caused by an imbalance in the metabolism of FATTY ACIDS.

PubMed search builder options

[Subheadings:](#)

☒ analysis	☐ enzymology	☐ physiology
☐ anatomy and histology	☐ epidemiology	☐ physiopathology
☐ blood	☐ ethnology	☐ prevention and control
☐ cerebrospinal fluid	☐ etiology	☐ psychology
☐ chemically induced	☐ genetics	☐ radiography
☐ classification	☐ history	☐ radionuclide imaging
☐ complications	☐ immunology	☐ rehabilitation
☐ congenital	☐ metabolism	☐ statistics and numerical data
☐ cytology	☐ microbiology	☐ surgery
☐ diagnosis	☐ mortality	☐ therapy
☐ diet therapy	☐ nursing	☐ ultrasonography
☐ drug effects	☐ organization and administration	☐ urine

PubMed search builder

"Fatty Liver/analysis"
[Mesh:NoExp]

Add to search builder

AND

Search PubMed

 [Tutorial](#)

Related information

[PubMed](#)

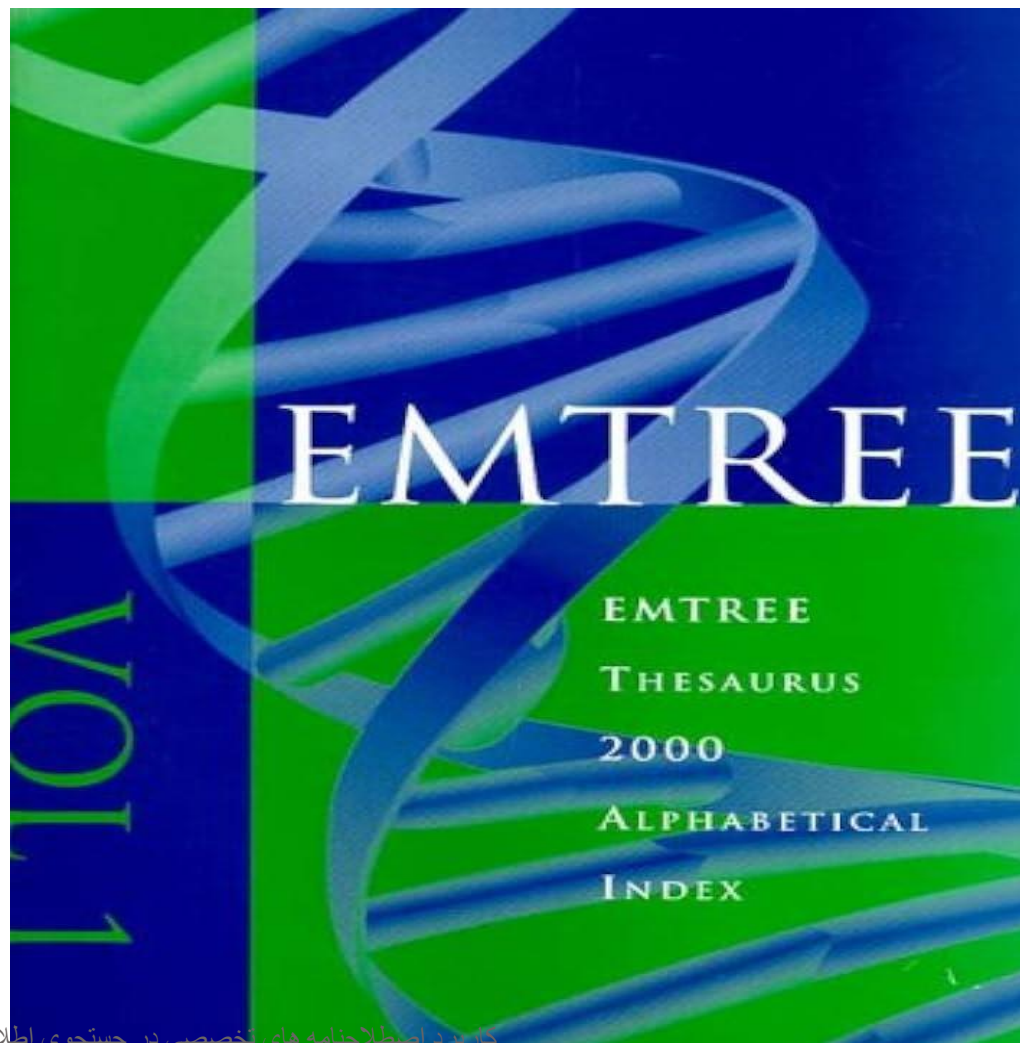
[PubMed - Major Topic](#)

[Clinical Queries](#)

[NLM MeSH Browser](#)

[MedGen](#)

EMTREE

■ اصطلاحنامه **Emtree** یک سیستم طبقه‌بندی و اصطلاحنامه تخصصی در زمینه پزشکی و علوم بهداشتی است که توسط پایگاه داده **Embase** توسعه یافته است.

■ **Emtree** شامل واژه‌های کلیدی، مفاهیم اصلی و زیرمفاهیم مرتبط با تحقیقات پزشکی و دارویی است و به پژوهشگران و متخصصان بهداشت این امکان را می‌دهد که جستجوهای دقیق‌تری در پایگاه‌های داده علمی انجام دهند.

■ این اصطلاحنامه برای نمایه‌سازی مقالات علمی و تسهیل جستجوی مؤثر در زمینه‌های مختلف پزشکی و دارویی طراحی شده است و شامل روابط هیرارکی و هم‌پوشانی بین مفاهیم برای بهبود بازیابی اطلاعات است.

پایگاه اطلاعاتی EMBASE

پایگاه داده Embase پوشش موضوعی گسترده‌ای شامل موارد زیر دارد:

- پزشکی عمومی و تخصصی: شامل مقالات درباره بیماری‌ها، درمان‌ها، و پیشگیری.
- داروسازی: تحقیقات و مقالات مرتبط با داروها، فرمولاسیون‌ها، و درمان‌های دارویی.
- علوم زیستی: مقالات در زمینه‌های بیولوژی، ژنتیک، و بیوشیمی.
- علوم بهداشت: شامل موضوعات مربوط به بهداشت عمومی، اپیدمیولوژی، و سیاست‌های بهداشتی.
- تکنولوژی‌های پزشکی: پیشرفت‌های جدید در دستگاه‌ها و تکنیک‌های پزشکی.
- تغذیه: پژوهش‌ها و مطالعات در زمینه تغذیه و رژیم‌های غذایی.

BY THE NUMBERS: EMTREE

- **97,486** preferred terms including MeSH terms
- **509,372** synonyms so you don't have to know the preferred term to obtain relevant results
- **35,636** drugs and chemicals preferred terms, linked to almost 26,800 CAS registry numbers
- **61,850** device (e.g., endoscopes, catheters) and general preferred terms
- **19,766** medical device trade names **64** drug subheadings, **4** medical device subheadings, **14** disease subheadings

Emtree makes things findable

- All drug generic names described by the FDA and EMA
- All drug international non-proprietary names (INNs) described by the WHO
- Drug trade names for most major pharmaceutical companies
- Medical device trade and general names, plus medical procedures
- Global medical device nomenclature (GMDN) names used by the FDA
- Diseases, organisms, biological functions, and medical and biological parameters
- Terms for traditional Chinese medicine
- All terms from the MEDLINE thesaurus MeSH